

301. — Ecclesiam ipsam necnon mobilia omnia maxima diligentia curare tenentur: quoad restorationes aedificii aggrediendas ea omnia accurate servent quae de Ecclesiarum aedificatione vel reparatione alibi traduntur.

302. — Maxime curent concordiam cum Parochis fovete, et nullo modo iuribus parochialibus praeiudicium afferre.

303. — Prae oculis habeant ac serio meditentur quae de concionibus, catechesi tradenda et piis sodalitatibus ipsis passim edicuntur.

304. — Ceteri clerici, quibus nullum speciale officium commissum ab Episcopo fuerit, alicuius Ecclesiae servitio vel paroeciae ab ipso Ordinario adscribantur: atque in eis parochi vel rectori auxilium praebant ad normam canoniarum praescriptionum. (Cfr. Conc. Trid. Sess. XIII c. 16 de Ref. et Const. *Apostolici Ministerii*. Innoc. XIII, 13 Maii 1723).

305. — Cetera quae de huiusmodi clericis suis locis statuimus attente ipsi perpendant ac diligenter servent.

SECTIO SECUNDA

De communibus clericorum obligationibus

306. — Qui in erudiendis atque instituendis populis ad virtutem praeerit, necesse est ut in omnibus sanctus sit, et in nullo reprehensibilis habeatur. Qui enim alium de peccatis arguit ipse a peccato debet esse alienus: nam qua fronte subiectos arguere poterit, cum ille possit statim correctus ingerere: Ante doce te quae recta sunt? (S. Isid. lib. 2 off.). Perpendant igitur frequenter ac meditentur clerici sequentia S. Conc. Tridentini verba: (cap. 1, sess. xxii de Ref.) « Nihil est quod alios magis ad pietatem et Dei cultum assidue instruat, quam eorum vita et exemplum, qui se divino ministerio dedicarunt: cum enim a rebus saeculi in altiorem sublatis locum conspiciantur, in eos tamquam in speculum reliqui oculos coniciunt, ex iisque sumunt quod imitentur. Quapropter sic decet omnino clericos in sortem Domini vocatos vitam moresque suos omnes componere, ut habitu, gestu, incessu, sermone aliisque omnibus rebus nihil nisi grave, moderatum ac religione plenum praeseferant: levia etiam delicta, quae in ipsis maxima essent, effugiant, ut eorum actiones cunctis afferant venerationem. Cum igitur quo maiori in Ecclesia Dei et utilitate et ornamento haec sunt, ita etiam diligentius sunt observanda: statuit Sancta Synodus ut quae alias a Summis Pontifi-

cibus et a Sacris Conciliis de clericorum vita, honestate, cultu doctrinaque retinenda, ac simul de luxu, comessionibus, choreis, aleis, lusibus ac quibuscumque criminibus, necnon saecularibus negotiis fugiendis, copiose ac salubriter sancita fuerunt, eadem in posterum, iisdem poenis vel maioribus arbitrio Ordinarii imponendis, observentur. »

TITULUS I.

DE VITA ET HONESTATE CLERICORUM.

CAPUT I. — *De habitu et tonsura.*

307. — Caveant clerici ne, praetextu legum civilium contra ecclesiasticam disciplinam in natione nostra existentium, vestem omnino laicalem deferant ita ut a laicis non secernantur.

308. — Non tantum in Sacramentorum administratione verum etiam domi clerici veste talarī incedant.

309. — Cum vero vestis talaris usus legibus civilibus apud nos prohibeatur, utantur clerici vestibus omnino nigri coloris, in quibus et sordes simul ac immoderatus luxus vitentur.

310. — Vestis qua clerici per vias publicas incedent conditioni clericali accommodetur, quantum fieri potest, et a singulis Episcopis forma statuatur uniformitati consulentibus.

311. — Episcoporum iudicio relinquitur permissio coloris subobscuri vestium clericorum pro calidis regionibus, dummodo modestiae et honestati clericalis status quantum fieri potest respondeat, servataque uniformitatis lege, ut in articulo praecedenti.

312. — Annulo, odoribus aliisque ornamentis saecularibus clerici numquam utantur.

313. — Sub poenis a iure statutis clerici omnes semper et ubique in summitate capitis clericalem coronam deferant singulis ordinum gradibus proportionatam.

314. — Nec barbam nec comam nutrire, nec eorum statum malitiose celare clericis liceat. Contra facientes opportune corrigantur et, emendatione non sequuta, puniantur; imo, si opus fuerit, canonicis poenis, prudenter infligendis coerceantur.

CAPUT II. — *De vitae sanctitate.*

315. — Pietas clericis praesertim est necessaria, ne dum aliorum saluti prospiciunt ipsi reprobi efficiantur.

316. — Clerici omnes huius Provinciae saltem singulis bienniis exercitia spiritualia peragere teneantur: quod ut facilius obtineatur, Episcopi curabunt bis in anno loco opportuno et per idoneum directorem huiusmodi exercitia haberi.

317. — Episcopi erit clericos statutis temporibus vocare ad spiritualia exercitia peragenda.

318. — Si quis huiusmodi exercitiis pro clericis interesse iusta de causa prohibeatur, alibi de Episcopi consensu ea peragat.

319. — Optandum sane foret quod, tum Vicarii foranei in suo districtu de mandato Episcopi, tum Episcopi in civitate episcopali, singulis mensibus diem designarent pro sacro recessu clericis, qui occasione conferentiae simul conveniunt pro quaestionibus liturgicis et theologicis solvendis, destinato.

320. – Quotidie, si fieri potest, sacram Eucharistiam clerici ferventi libentique corde adoraturi accedant, etiamsi per breve temporis spatium id fiat: publice vero hoc agendum ad fidelium aedificationem, seclusa tamen vana ostentatione.

321. – Valde commendandum est clericis omnibus ut in oratione mentali sese quotidie exercent, animae latebras quotidie quoque perscrutentur ac numquam B. M. Virginis rosarium recitare omittant.

322. Optimum foret quod in singulis dioecesibus promoveretur Associato *Sacerdotum adoratorum*, quae, ut experientia docet, aptissimum est subsidium ad sacerdotalem sanctitatem fovendam.

323. – Curent sacerdotes aliique ministri sacri necnon alumni theologicis facultatibus incumbentes semel in hebdomada, clerici vero in minoribus ordinibus constituti saltem pluries in mense, ad Poenitentiae Sacramentum accedere.

324. – In sacris initiati et alumni theologiae facultatis singulis saltem dominicis et festis diebus ad Sacram Synaxim accedere satagant.

325. – Clerici modesta mensa ac frugali victu contenti sint.

326. – Cum excessus potationis immane sit vitium et scandalum gignat, praecipimus ut si quis clericus huic vitio indulserit, spiritualibus exercitiis aliisque opportunis remediis corrigatur et, emendatione non sequuta, post tertiam admonitionem ab ordinum exercitio suspendatur.

327. – Nulla ratione conferatur officium aut animarum cura iis qui in hoc vitium proni sint.

328. Cauponas et tabernas clerici numquam ingrediantur: popinas autem, quae *cafés* vel *fondas* apud

nos audiunt, et alia huiusmodi loca non nisi necessitate coacti adeant; tunc vero semper curent de bono nomine et sedulo devitent quidquid fidelium admirationem suscitare possit.

329. – Quotiescumque fideles negotiorum causa ad clericum accedunt, hic comiter sed graviter eosdem recipiat, et vitet personarum acceptionem.

330. – Meminerint clerici avaritiam procul ab ipsis habendam; pestis enim est quae sterilem sacri ministerii laborem reddit.

331. – Beneficentia e contra et liberalitas virtutes sunt clericorum maxime propriae: qua in re duo clericis maxime commendamus; ne sumptus immoderatos cognatos ditandi causa ponant de iis, quae in altaris servitio accipiunt, neve aures suas pauperum clamoribus obtrudant.

332. – Meminerint etiam beneficiati superflua, scilicet quae honestae sustentationi non sunt necessaria, pauperibus deberi.

333. – Numquam clerici aliquid a fidelibus exigant praeter id quod taxa episcopali vel legitima consuetudine statutum est: cum indigentibus vero faciles se praebeant ac indulgentes, consuetas quoque retributiones si opus fuerit condonando.

334. – Clerici omnes sedulo meditentur quae Nicaena Synodus, leges ecclesiasticae, Sancti Ecclesiae Patres ac praesertim Tridentinum Concilium iterato de ecclesiastico coelibatu edicunt atque praedicant.

335. – Clerici nulla ratione cum mulieribus, exceptis consanguineis primi gradus, habitent in eadem domo, nisi de Episcopi consensu, cuius erit pro rerum adiunctis et sub debitis cautelis prudenter facultatem facere.

336. – Familiaritatem cum mulieribus, secreta colloquia cum iisdem, frequentes visitationes ipsarum, convivia sedulo fugiant.

337. – Immediate ante vel post mulierum confessiones cum eis sacerdos ne adloquatur.

338. – Clericis prohibentur colloquia cum mulieribus in sacristia. Quod si aliquando breve aliquod colloquium huiusmodi necessarium sit, tunc ianuae sacristiae omnino aperte maneant, et colloquentes in loco ita patienti sistant, ut facillime videri possint ex ipsa Ecclesia.

339. – Invigilent Episcopi ne clerici habitent in domibus dignitati clericali parum consentaneis.

340. – Publica diversoria clerici non adeant, nisi necessitate compulsi; quo tamen in casu illa seligant in quibus bonum nomen sartum tectumque sit.

341. – Si in clericum suboriatur concubinitus vel damnabilioris criminis auspicio, a Curia ecclesiastica, iuxta S. Conc. Trid. praescripta, processus opportune instituantur, si crimen fuerit publicum; secus Episcopus in eum ex informata conscientia servatis servandis procedat.

342. – Mandamus sub poenis arbitrio Ordinariorum imponendis, ut nullus clericus audeat in locis publicis, theatris, choreis, comoediis, saltationibus et similibus spectaculis adesse.

343. – Romanenses libros, praesertim obscoenos, aliasque periculosas et perniciosas lectiones clerici fideliter vitent; quando vero ratione officii lectioni alicuius libri prohibiti clericum vacare contingat, legitimam licentiam praehabeat et caute fidelium admirationem et scandalum vitet. Meminerint insuper clerici omnino prohibitos esse libros qui res lascivas vel obscenas ex professo tractant, narrant aut docent (Leo XIII Const. *Officiorum*).

344. – Sensus, oculos praesertim, clerici cohibeant, quo facilius animae puritatem custodiant.

345. – Charitatis et bonae famae clericorum ratio habeatur in poenis hac super re infligendis.

346. – Eo facilius reddetur morum correctio et virtutis incrementum in fidelibus, quo arctius vinculum clericos Episcoposque constringat: hinc magna non tantum utilitas verum necessitas fidelis atque sincerae obedientiae clericorum erga ecclesiasticos praelatos.

347. – Obedientia canonica, quam clericus vel beneficiatus suo Episcopo praestare tenetur, generatim in hoc consistit, ut ipsius legibus et praeceptis, sententiis et correptionibus, doctrinis et monitis, prompte obsecundet. (Cap. 2, 4, 9, Decretal. de Maior. et Ob.).

348. – Inobedientia iuxta qualitatem legis vel praecepti violati debitis puniatur poenis.

349. – Ipsa sacerdotalis officii ratio quam maxime postulat, ut scientiarum ecclesiasticarum studium clerici numquam intermittant. Omnibus igitur clericis iterato praecipimus ut in sacrarum disciplinarum studium diligenter et assidue incumbant.

350. – Loco, tempore et modo, a singulis Episcopis praefiniendo, collationes habeant clerici de re morali, canonica, liturgica et dogmatica.

351. – Sub poenis arbitrio Episcopi infligendis clerici adigantur ad huiusmodi collationes frequentandas.

TITULUS II.

DE SAECULARIBUS NEGOTIIS CLERICIS PROHIBITIS.

352. – Plura quidem, quae laicis sunt permessa, clericis optimo iure prohibentur; tum propter singula-

rem clericalis status dignitatem, tum quia in Dei servitium totus incumbere debet quisque in sortem ipsius adeo singulari ratione vocatur.

353. – Alearum et taxillorum ludis clerici ne publice vacent vel intersint.

354. – Si vero hisce ludis oblectationis causa privatim operam det clericus, prae oculis habeat sequentia Conc. III Mexicani verba: « Si autem in occulto, ludos huiusmodi licitos exercuerint, numerosa pecunia in eis non intercedat: aliter enim pro qualitate excessus corrigantur. »

355. – Negotiatio proprie dicta, quae et lucrativa nuncupatur, iuxta sacros canones, clericis omnibus stricte prohibetur, sive per se, sive per alios, sive pro se, sive pro aliis exerceatur, sive etiam ad charitatis opera promovenda.

356. – Negotiatio autem vere et proprie oeconomica clericis est permissa.

357. – Negotiationem prohibitam clericis Episcopus permittat, si in aliquo casu haereditate ad clericum perveniant bona, quae non nisi negotiatione administrantur, et negotiatio statim dimitti nequeat absque detrimento; sub conditione tamen ut per alium et ad breve tempus exerceatur, remotoque scandalo.

358. – In bonis patrimonialibus administrandis ratio pariter habeatur ordinis clericalis, et caveat clericus ne aere alieno gravetur.

359. – Exercitium artis medicae et chirurgicae clericis omnino est interdictum: medicamina vero pauperibus praesertim charitatis gratia prudenter praeberere non prohibetur.

360. – Studio medicinae et chirurgiae in publicis civilibus scholis vacare clericis interdicitur. Prohibemus

insuper Clerici ne studio iuris civilis in scholis officialibus vacent; ideoque huiusmodi scientia una cum iure canonico comparanda in solis scholis Episcoporum iurisdictioni subiectis clericis tradenda est.

361. – Civilia officia Notarii, Procuratoris et Curatoris clericis interdiciuntur; possunt tamen, de Episcopi venia, tutoris legitimi partes agere quoad cognatos et personas a iure exceptas.

362. – Iudicis partes agere vel aliter intervenire in iudicio sanguinis, nullimode clericis licet.

TITULUS III.

DE RESIDENTIA ET ADSRIPTIONE CLERICORUM.

363. – Residentia, quae est assidua commoratio alicuius beneficiati in loco beneficii officii ecclesiastici obeundi causa, a cunctis sedulo servetur iuxta sacrorum canonum statuta.

364. – Quamvis Episcopus quolibet in loco suae dioecesis residere possit, exceptis diebus et temporibus quibus in sede episcopali inveniri debet, nisi episcopalia munia eum alio advocent; tamen in ipsa civitate episcopali ordinario residere curet.

365. – Canonici talem sibi eligant residentiam quae facilem ipsis praebeat accessum ad propriam Ecclesiam.

366. – Parochi atque eorum vicarii in loco ubi Paroecia invenitur sita; Vicarii, autem qui apud nos audiunt *Vicarios Fijos*, in loco Vicariae, residere tenentur.

367. – Rector Seminarii et caeteri Moderatores, Magister spiritus et Professores resideant in ipso Seminario.